

חוקי שוויון ואיסור הפליה

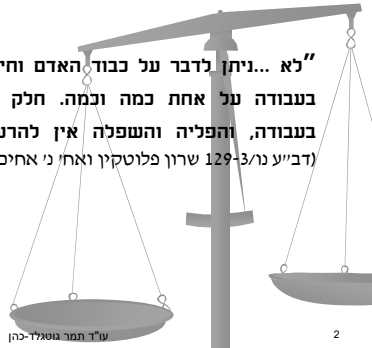
במקום העבודה

ס"ס תא"ר ס' 10א-9-כ"ה

חשיבות השוויון במקום העבודה

"לא... ניתן לדבר על כבוד האדם וחירותו ללא שוויון, ושוויון בעבודה על אחת כמה וכמה. חלק ניכר מחיינו אנו מבליים בעבודה, והפליה והשפלה אין להרשותם במקום העבודה".
(דב"ע נו/3-129 שרון פלוטקין ואח' נ' אחים אייזנברג בע"מ).

החוקים הדנים במניעת הפליה

ושוויון ביחסי עבודה

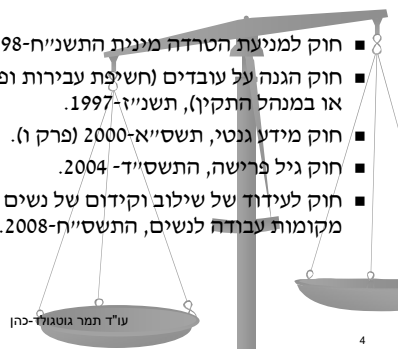
- חוק חנילים משוחררים (החזרה לעבודה), תשי"ט-1949 (סעי' 41-41ב).
- חוק שווי זכויות האישה, תשי"א-1951.
- חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954.
- חוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959 (סעי' 42, 42א, 64א).
- חוק שירות המדינה מינויים, תשיט-1959 (סעי' 15א).
- חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988.
- חוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו-1996.
- חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998.

החוקים הדנים במניעת הפליה

ושוויון ביחסי עבודה, המשך

- חוק למניעת הטרדה מינית התשנ"ח-1998.
- חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במנהל התקין), תשנ"ז-1997.
- חוק מידע גנטי, תשס"א-2000 (פרק ו).
- חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004.
- חוק לעידוד של שילוב וקידום של נשים בעבודה ושל התאמת מקומות עבודה לנשים, התשס"ח-2008.

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988

סעיף 2(א) – איסור הפליה

"לא יפלה מעסיק בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת: מינם, נטייתם המינית, מעמדם האישי, הריון, היותם הורים, גילם, גזעם, דתם, לאומיותם, ארץ מוצאם, מקום מגוריהם [תיקון 12/14], השקפתם, מפלגתם או משך שירות המילואים, ... ובנוסף- "איסור דרישת פרופיל צבאי והשימוש בו"

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

5

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, המשך

"בכל אחד מאלה: 1.קבלה לעבודה; 2.תנאי עבודה; 3. קידום בעבודה; 4. הכשרה או השתלמות מקצועית; 5. פיטורים או פיצויי פיטורים; 6.הטבות ותשלומים הניתנים לעובד בקשר לפרישה מעבודה."

סעיף 2(ג) – "אין רואים הפליה לפי סעיף זה כאשר היא מתחייבת מאפיים או ממהותם של התפקיד או המשרה."

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

6

מנ הפסיקה- הפליה מחמת ארץ מוצא בקבלה לעבודה

תע"א (ת"א) 3816/09 מישל מלכה נ' התעשייה האווירית (אוגוסט 2013):

מישל מלכה מגיש מועמדות למשרת פרמדיק בחברה באמצעות מכר. תגובת המעסיק "מי זה הערס הזה שהבאת לי לעבודה". נאמר למישל כי המשרה אינה אקטואלית עוד. חודשיים אח"כ שולח את אותם קו"ח בשם אחר- מאיר מלכיאלי. מוזמן לראיון עבודה "בהקדם האפשרי".

ביה"ד:

■ "ערס" היא מילת גנאי המקושרת להתנהגות וולגרית ומזוהה יותר- גם אם לא רק- עם זהות מזרחית סטריאוטיפית.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

7

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, המשך הפליה מחמת ארץ מוצא בקבלה לעבודה, המשך

תע"א (ת"א) 3816/09 מישל מלכה נ' התעשייה האווירית (אוגוסט 2013), המשך:

- מישל עמד בנטל הראשוני לצורך העברת נטל ההוכחה למעסיק (הביטוי "ערס" + קו"ח בשם אחר והזמנה לראיון).
- הנטל עבר למעסיק להוכיח כי לא נלקחו בחשבון דעות קדומות בנוגע למוצאו. המעסיק לא הרים את הנטל שכן לא הוכח כי מישל לא עומד בדרישות המשרה.
- מדובר בהפליה מחמת מוצא.
- פיצויי ללא הוכחת נזק בסך 50,000 ₪ + 7,500 ש"ט.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

8

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, המשך הפליה מחמת _____ בסיום יחסי עבודה, המשך

תעא (ת"א) 12137/09 פלונית נ' אלמונית (3/2013), המשך:

- החלטת האולפנה אינה עומדת בקנה אחד עם סעיף 2(ג)-אינה סבירה ואינה מידתית.
- בנוסף, ההחלטה התקבלה בניגוד לחוק עבודת נשים וללא שימוע.
- הסעד: 60,000 ₪ בגין העדר שימוע; 74,400 ₪ בגין חוק עבודת נשים (24,400 ₪ לפי 13א(ב)1) ו-50,000 ₪ לפי 13א(א)1); 50,000 ₪ בגין חוק שוויון הזדמנויות; 20,000 ₪ בגין הוצאות ושכ"ט.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

10

מן הפסיקה, המשך הפליה מחמת _____ בסיום יחסי עבודה

תעא (ת"א) 12137/09 פלונית נ' אלמונית (3/2013):

- מורה באולפנה שברה לממש את זכותה להורות כאם יחידנית-מפוטרת.
- האולפנה מתגוננת בעזרת סעי' 2(ג) לאור סעי' 18 לחוק חינוך ממלכתי לפיו בחינוך ממלכתי דתי ניתן לפסול מטעמים דתיים בלבד, מינויו או המשכת שירותו של מורה.
- ביה"ד- תביעת המורה מתקבלת:
- מול ערכי האולפנה ורצונה לשמרם עומד מקרה של מורה שאינה מתריסה והרוצה לממש את זכותה להורות. יש ליתן עדיפות לרצון המורה להורות ואין להדירה בשל כך.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

9

באוצר שוקלים להעלות את גיל הפרישה ל-70

כחלק מתוכנית הקיצוצים וההתייעלות שצפויה לצאת לפועל על מנת לסגור את החור שנפער בתקציב המדינה, שוקלים במשרד האוצר להעלות את גיל הפרישה של גברים ל-70 ושל נשים ל-65. עוד נשקל קיצור שירות החובה לגברים בצה"ל. מומחים מתריעים: פרישה בגיל מאוחר תפגע במעמד הביניים

חדשות | 2 | חדשות | 2 | פורסם 27/03/13 09:13

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

12

חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004

בעבר גיל פרישה מקובל בהסכמים ותקנונים – 65.

- סעיף 4- גיל פרישת חובה: "הגיל שבהגיעו אליו ניתן לחייב עובד לפרוש מעבודתו בשל גילו, הוא גיל 67 לגבר ולאישה [בחוק זה- גיל פרישת חובה]."
- סעי' 10: "על אף ... ניתן בהסכם – לקבוע כי הגיל שבהגיעו אליו ניתן לחייב עובד לפרוש מעבודתו בשל גילו יהיה גבוה מגיל פרישת חובה."

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

11

מנן הפסיקה - העסקה לאחר גיל פרישה

עמא (ארצי) 209/10 209-10 ליבי וינברגר ואח' נ' אונ' בר אילן:

ליבי מבקשת להמשיך לעבוד אחרי גיל 67. בקשתה נדחית.

ביה"ד הארצי:

- שילוב חוק שוויון הזדמנויות עם חוק גיל פרישה - לעובדים זכות לבקש להמשיך לעבוד אחרי גיל 67.
- למעסיק קמה חובה להפעיל שיקול דעת ראוי ופרטי לבקשת העובד/ת.
- חובה זו נובעת מחובות תום הלב וההגינות שחב בהן מעסיק כלפני עובדיו, בשילוב האיסור החוקתי של הפליה מחמת גיל.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

13

העסקה לאחר גיל פרישה, המשך

עמא (ארצי) 209/10 209-10 ליבי וינברגר ואח' נ' אונ' בר אילן, המשך:

- האוני הייתה צריכה לקיים לעובדת שימוע לאור בקשתה, וזאת לאור הנוהל בנושא וחובת תום הלב.
- האוני הייתה צריכה לשיקול בין היתר: נסיבות אישיות של העובד/ת, תרומה לעבודה, שיקולים מערכתיים, הפנסיה הנהוגה בעבודה, העסקה בדרך שונה והשלכות רוחב על בקשות אחרים.
- פיצוי בסך 50,000 - הפליה מחמת גיל.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

14

גיל פרישה ביולוגי - דיון ביקורתי

שיקולים בעד השארת גיל פרישה: פינוי מקומות לדור הצעיר; ירידה בתפקוד בגיל מבוגר (בדיקות אישיות יפגעו בכבוד); וודאות למעסיק וכך מניעת פיטורי עובדים מבוגרים לפני גיל פרישה. תשובות!!

שיקולים בעד ביטול גיל פרישה: חוק יסוד חופש העיסוק; חוק יסוד כבוד האדם וחירותו; חוק שוויון הזדמנויות בעבודה; חובת תום לב.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

15

גיל פרישת חובה - דיון ביקורתי, המשך

"הפרישה הכפויה והמוחלטת פוגעת בכבודו האנושי של האזרח הוותיק, בהסביבה אות קין על מצחו של הפורש וגורמת שיאבד לא רק את ההערכה החברתית, אלא גם את הערכתו העצמית. חובת הפרישה בפועל דוחקת אותו לשולי החברה, ומרכזת את האזרחים הוותיקים ב"גטו" של ה"מופרשים" ממעגל החיים הפעילים. בעבר הייתה החברה סבילה, ובמסגרת זו היו הזדמנויות הנופניות והנפשיות עובדה של "גמלאים" לא הייתה בררה אלא להשלים עמה. החברה כיום פעילה יותר, ואין בה הצדקה לפגוע בכבודם האנושי של האזרחים הוותיקים על ידי הפלתה של חובת פרישה כפויה ומוחלטת" (פרופ' רות בן ישראל, 2002).

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

16

גיל פרישת חובה - דיון ביקורתי, המשך

■ הסדרים אפשריים אחרים!?

■ משפט משווה

■ ומה סבור בית המשפט העליון?

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

17

בית המשפט העליון והגיל השלישי - בג"צ פרופ' גביש

בג"צ 9134/12 פרופ' גביש ואח' נ' 1. הכנסת 2. שר האוצר 3.
היועמ"ש 4. הטכניון (2016):

האם יש לבטל את הוראת החוק לפיה מעסיק יכול לחייב
עובדת/ת לפרוש מהעבודה בגיל 67?

■ פרישה כפרייה מחמת גיל פוגעת בשוויון ובכבוד האדם.

■ אך הפגיעה היא לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על
הנדרש.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

18

בית המשפט העליון והגיל השלישי - בג"צ פרופ' גביש, המשך

בג"צ 9134/12 פרופ' גביש ואח' נ' 1. הכנסת 2. שר האוצר 3.
היועמ"ש 4. הטכניון (2016), המשך:

"במ"ש מפעיל ביקורת שיפוטית על חקיקה ראשית של הכנסת בריסון
ובהירות. זהירות מיוחדת נדרשת כאשר מדובר בחקיקה המתווה מדיניות
חברתית וכלכלית רחבת-היקף; גיל הפרישה הוא נושא סבוך ורב-פנים
ומבין הפתרונות האפשריים, אימץ המחוקק הישראלי בחוק מודל
קולקטיבי, המעדיף קריטריון של גיל על-פני בחינה אינדיבידואלית של
הפרט. בנסיבות כאלה, אף שבימ"ש לא ימשוך את ידיו מהפעלת ביקורת
חוקתית, הוא יפעילה ביתר זהירות".

העתירה נדחת.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

19

העסקה לאחר גיל פרישה, המשך

סע"ש 29562-09-17 אברהם שמילוביץ נ' איסכור מתכות
ופלדות בע"מ (מיום 6.9.17)

■ עובד שהסתיימה העסקתו בגיל פרישת חובה, ולא בקש
מהמעסיק להמשיך לעבוד, לא יוכל לדרוש מהמעסיק
להחזירו לעבודה ו/או לטעון לפיטורים שלא כדין.

■ טענת העובד כי לא בקש להמשיך לעבוד שכן חיכה שהמעסיק
יזום זאת - נדחת.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

20

קריירה

ועדת הכספים ביטלה את ה"טייס האוטומטי" להעלאת גיל הפרישה לנשים

אם כחלון לא יודיע את עמדתו, והוועדה לא תקבל החלטה אחרת - גיל הפרישה לנשים יישאר 62

04 יולי 2017 | 12:04:17
התראות בחייל

ועדת הכספים ביטלה היום (ב') את ה"טייס האוטומטי" להעלאת גיל הפרישה לנשים מ-62 ל-64. הוועדה אישרה את העלאתה להצבעה בקריאה השנייה והשלישית של הצעת חוק שגובשה על ידי הוועדה, שלפיה לחוות הביטוח הלאומי יותאמו בהתאם להחלטות עתידיות על העלאת גיל הפרישה. במהלך הדיון החליטה הוועדה כי שר האוצר משה כחלון יצטרך להגיש לוועדה את עמדתו על העלאת גיל הפרישה עד ל-15 בנובמבר 2017, וועדת הכספים תצטרך לקבל את החלטה בעניין עד ל-15 בפברואר 2018.

עו"ד תמר גוטליד-כהן

חוק גיל פרישה - גברים ונשים

חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004 (המבטל את חוק גיל פרישה שווה לעובד ולעובדת מ-1987)

סעי' 3- גיל פרישה:

"הגיל שבהגיונו אליו זכאי אדם לפרוש מעבודתו בשל גילו ולקבל, בהתקיים התנאים הקבועים לכך על פי דין או הסכם, גמלה בשל פרישתו כאמור, הוא גיל 67 לגבר...וגיל 62 לאשה".

תיקון 3 לחוק מתייחס להקמת וועדה לעניין גיל פרישה מעל 62 לנשים שנולדו לאחר שנת 55, כמפורט בחלק ד' לחוק.

עו"ד תמר גוטליד-כהן

חוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו-1996

- אצל אותו מעסיק באותו מקום עבודה
- בעד עבודה שווה/ שווה בעיקרה/ שוות ערך- אפשרות למינוי מומחה
- שכר שווה או גמול אחר
- הסעד: השוואת שכר, ובנוסף לאור תיקון 8/2014: "פיצויים, אף אם לא נגדם נזק של ממון, בשיעור שייראה לו בנסיבות העניין".

עו"ד תמר גוטליד-כהן

מחלוקת על 1.5 מיליארד שקל תוקעת את העלאת גיל הפרישה לנשים

הדיון בהצעת החוק להעלאת גיל הפרישה לנשים נדחה שוב ■ באוצר לא מבינים כיצד מהלך שנועד לחסוך לביטוח הלאומי מיליארד שקל בשנה עשוי להפוך, לפי ההצעה, להוצאה נוספת של מאות מיליון שקלים ■ מנגד, חברות כנסת והמפלגות החרדיות חוששות מפגיעה בנשים קשות יום

חני עמית | התראות בחייל
07:36 28.02.2018

מחלוקת על 1.5 מיליארד שקל בשנה תוקעת את התוכנית להעלאת גיל הפרישה לנשים. ביום ראשון הופיעה על סדר היום של ועדת השרים לענייני חקיקה הצעת החוק של ח"כ משה נפני (יהדות התורה) להעלאת גיל הפרישה לנשים ולקביעת צעדים תומכים לנשים בגיל העבודה. אלא שהדיון בהצעה לא התקיים וההצבעה עליה נדחתה — כפי שהתרחש גם בשבוע שעבר — והדיונים בנושא נמנאים כרע במבוי סתום.

הסיבה לדחיה היא התנגדות של פקידי משרד האוצר לנוסח ההצעה של נפני להעלאת גיל הפרישה לנשים. לטענת אנשי האוצר, הצעתו של נפני עשויה לנרם לעלייה של כ-1.5 מיליארד שקל בהוצאות הממשלה בטווח הארוך.

עו"ד תמר גוטליד-כהן